

under disse Forhandlinger hentydet til et Medlem af Landstinget (Moltke), for hvem jeg nærer en saa høj Grad af Høiagtelse som Noget; men jeg vilde dog ønske, at Hensynet til en enkelt Mands Øtring og hans personlige Stilling ikke altfor ofte maa komme tilbage under Forhandlingerne af nærværende Lovforslag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Det er vist nok, at § 7 i det forelagte Udkast ikke i allerstrengeste bogstavelig Forstand overlader til Bestyreren af offentlige Stiftelser eller den øieblikkelige Beneficiar at overdrage Godset for den Pris, han vil; men den overlader til ham at afhænde det paa saadanne Bilkkaar, der aabenbart staae dybt under Eiendommens Værd; det skal navnlig være efter et Gjennemsnitsbeløb af 20 Aars Indtægt; men det er ganske vist, at Gjennemsnittet af de 20 sidste Aars Indtægter af Fæstegodset er meget under Godsets nuværende Indtægter. Er det bestemt i Penge, svarer det aldeles ikke til hvad Godset nu indbringer; er det bestemt i Korn efter Capitelstarten, veed man ogsaa, at Gjennemsnittet af de 20 sidste Aars Capitelstart er meget forskjellig fra den nuværende og hvad der kan ventes for Fremtiden at ville komme ud. Det er ogsaa vitterligt, at Productionen af Landeendommene er stegen meget i den senere Tid. At vedkommende Ministerium skulde have nogen Bemyndigelse til at sige Nei til Salg, hvori vedkommende Bestyrer samtykker, naar hin Gjennemsnitsindtægt lægges til Grund, fremgaaer ikke tydeligt af Udkastet. Udkastet er i saa Henseende meget uklart. Det er ikke Justitsministeren, under hvem Fleertallet af de offentlige Stiftelser staaer, men for Størstedelen er det Kirke- og Undervisningsministeren, tildeels Indenrigsministeriet, og altsaa kan man ikke engang forstaae af § 7, om Ministeren skal have Myndighed til at sige Nei med Hensyn til Afhændelser, som bifaldes af vedkommende Beneficiarius eller Bestyrer af offentlige Stiftelser. Det er idetmindste meget uklart, om man endog vilde antage, at Justitsministeren har nogen virkelig virksom Myndighed til at nægte sit Samtykke til en Afhændelse; hvori der er samtykket af de nuværende Lehns- og Fideicommissbestydere. Den ærede 4de Landstingsmand

for 1ste Kreds (Madsig) har vistnok aabenbart Ret i, at den Lov, han har faaet gennemført med Hensyn til Afhændelse af Sorø Akademies, Communitetets og Universitetets Godser, har en ganske anden Charakter end den Lov, der her er forelagt. Uden at indlade mig paa, hvorvidt den i det Hele var ønskelig, saa er det vist, at der er taget omhyggeligt Hensyn til at conservere vedkommende Stiftelsers Indtægter, — og for Diebliffet ville Stiftelserne staae sig godt derved; — hvorimod det her lader, som om Selveiendom skulde indføres à tout prix. Det kan, mener man maa sige, ikke skade, at de fideicommissberettigede Arvinger miste deres Ret, det er en Institution, man ikke holder af; men det er en ganske forunderlig Paastand af den ærede bornholmske Landstingsmand, at de fremtidige Arvinger ikke skulde have større Ret end til de øieblikkelige Indtægter. Dersom de øieblikkelige Indtægter staae dybt under de tidligere Indtægter, saa have de fideicommissariske Arvinger ubestridelig Ret til i den Orden, Arven skulde tilfalde dem, at komme istand til at erhverve de større. Man kan tvertimod sige, den nuværende Bestynder har ikke anden Ret til Subsistens end de tilkommende Arvinger; han er den, der kan raade over Godset, fordi han er den, der lever; men de have den selsomme Udkomst dertil som han. Naar han derfor anstiller Sammenligninger imellem denne Lov og den omhandlede Lov, da troer jeg, at han i disse har stor Ret. Den omhandlede Lov er langt fra ikke saa uretfærdig som den Lov, der her foreligger med Hensyn til den Gjensstand, hvorom der her er Spørgsmaal. Man siger her, at det er et frivilligt Salg — ja, det er et smukt „frivilligt Salg“, naar En, der ikke eier, har Lov til at sælge, og kan meget lettere faae en højere Kjøbesum, end naar det skeer ved Taxation. Det er langt fra mig at ville rose Forslaget om Fæstes tvungne Overgang til Selveiendom; men jeg mener dog, at dette Forslag, der her foreligger, snerper sig endnu mere fra Begrebet om Ret end det andet. Den ærede Taler mener ogsaa, at, hvis Familien faaer en Stemme med, vil der ikke komme Noget ud af Loven; deri har han megen Ret; thi hidtil er Famili-